

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! שנה _____

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים!

פתח דבר:

התעוררתי לעסוק בנקודה חשובה מאוד בענין התפילה אשר אנו מזלזלים בה מפני כמה סיבות, אם משום שאין אנו חשים כל כך את הצורך שבה, או שחושבים אנחנו שכבר יצאנו ידי חובתינו בזה, או מפני שלא רואים הצלחה בענין זה, אבל האמת יורה דרכו שאין הדברים כן וכפי שנראה עוד בזה, והענין המדובר הוא - חינוך הבנים.

הלוא כל הורה שואל את עצמו את השאלה: מה עליו לעשות בכדי להצליח בחינוך הבנים?

מהו העיקר ומהו הטפל ב"חינוך הילדים"

מקובל לומר בכל ערב ראש חודש סיון את התפילה המפורסמת של בעל השל"ה הקדוש - תפילה לה' יתברך על הצלחת הבנים בתורה וביראת שמים.

אכן כולנו נושאים תפילה זו, אבל חושבים אנו שבזה וכיוצא בזה תם חיובנו והשתדלותנו בענין. מרבים אנו בכל מיני השתדלויות שונות, כגון לקרוא ספרים העוסקים בעניני חינוך, או לחילופין - להאזין לסדרת הרצאות בנושא וכדומה. ואומנם הכל מועיל ונצרך, אך פעמים רבות עושים אנו את העיקר לטפל ואת הטפל לעיקר, ואינני מדבר על דברים אחרים אשר תועלתם מוטלת בספק.

שבו _____ תפילה דיליה

על כך ראיתי לנכון להאריך מעט בנושא זה, לעורר הלבבות ולהדגיש את הידיעות למען יובהר הדבר היכן ראוי להניח את הדגש בנושא של "חינוך הבנים".

"ותאמר אם כן למה זה אנכי" - ממה היא פחדה?

התורה מספרת (בראשית כה, כב) על רבקה אמנו ע"ה: "ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי". נשאלת השאלה מה היה הפחד של רבקה אמנו ע"ה? ומדוע חששה כל כך עד שהתבטאה בחריפות: "למה זה אנכי" - היינו בשביל מה לי כל ההריון הזה!?

המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל עומד על כך בספרו דעת תורה (פ' נצבים) והוסיף לתמוה: הלוא פחדה של רבקה אמנו ע"ה נבע מהמציאות המתוארת בחז"ל שכאשר היתה עוברת על פתחי עבודה זרה עשו היה מפרכס לצאת.

וכבר רבו המפרשים ששאלו, לכאורה יש להבין מה גרם לה לפחד כה גדול, עד שעלו בה הרהורי חרטה על ההריון אשר היא ויצחק אבינו ע"ה כה קיוו ופיללו לו, הלוא סך הכל חשה רק באיזו "התכווצות קלה" - מה כבר קרה?

ועוד, הלוא לבן אשר יולד עתידים להיות אם צדקנית כרבקה אמנו ע"ה, ואב גדול כיצחק אבינו ע"ה, הם הרי ודאי כבר ידעו להעניק לבנם את החינוך הטהור והנכון. והגם שיש לו איזו נטייה טבעית ללכת לבתי עבודה זרה, הרי כשיוולד הילד - חינוכם הטוב של ההורים אין ספק כי ישא פרי והם יוכלו להדריך אותו ולגדל אותו בדרך התורה.

ואם כן נשאלת השאלה: ממה פחדה כל כך רבקה אמנו ע"ה?

רואים אנו מזה דבר נורא - אמר המשגיח רבי ירוחם זצ"ל: רבקה אמנו ע"ה ידעה שאין הדבר פשוט כלל, גם אם מדובר באיזה "פרכוס קל", מכל מקום יש כאן חשש ברור לכל עתידו הרוחני של הילד למרות כל החינוך הטוב של ההורים הטובים ביותר שבנמצא.

וזאת מפני שאם קיימת השפעה רעה מבחוץ על לבו של הילד כמעט

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! שמו

בלתי אפשרי לשלוט בה וללחום כנגדה, ולא יעזור לכך שום חינוך - עד שרבקה אמנו ע"ה פחדה כל כך ואמרה: "אם כן למה זה אנכי", עכת"ד.

השפעות רעות מבחוץ - אין בכח ההורים לתקן!

הטעים בזה הגאון רבי אליהו רוט זצ"ל: המשגיח רבי ירוחם זצ"ל מחדש לנו כאן יסוד גדול וחשוב - האב והאם יכולים להיות מטובי המחנכים, צדיקים גמורים וכו', אבל השפעות שליליות הבאות לילד מבחוץ - מהעולם החיצוני, מחברה רעה, מגורמים חיצוניים - אותם ואת הנזקים הבאים כתולדה מכך - אין בכוחם של ההורים לתקן!

אם כן, נשאלת השאלה: כיצד אכן ניתן להגן על ילדינו מאותן השפעות הרסניות הבאות מבחוץ, אשר הילדים החשופים אליהן עלולים חלילה להימשך ולהיגרר אחריהם?

העצה היחידה להצליח בחינוך הבנים היא "תפילה"!

אמנם התשובה לשאלה זו נלמדת מדברי רבקה אמנו עצמה, וכמו שמעיד שם הכתוב שלמרות כל חששותיה - "ותלך לדרוש את ה'".

הרמב"ן זצ"ל בפירושו לתורה כותב ש"לדרוש את ה'" פירושו הוא "להתפלל" וכמו שכתוב (ישעיהו נה, ו) "דרשו ה' בהמצאו" כלומר, האופן היחיד בו ניתן להגן על הילד מפני כל ההשפעות הזרות הללו הוא רק באמצעות תפילה! על ידי תפילה של ההורים מעומק הלב - ניתן להצליח בחינוך הבנים.

הגע בעצמך, הלוא גם אם ההורים הם מומחים גדולים בתחום החינוך, אבל ברגע אחד שהילד נמצא שלא תחת שליטתם - ברחוב, בבית ספר, או אצל חברים ובני משפחה שכנים וכדומה, עלול הינו לקבל ולספוג בקרבו השפעה רעה והרסנית, וכל החינוך שהושקע בבנם יורד באותו הרגע לטמיון - מבלי שההורים ידעו על כך כלל.

ולכן העצה היחידה שנותרת למי שרוצה להצליח בחינוך הבנים היא - תפילה!

שכח _____ תפילה דיליה

"ותמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם!"

כאמור אנשים טועים לחשוב שאם הם אומרים פעם בשנה את תפילת השל"ה הקדוש, בזה כבר מלאו את חובתם בענין זה ואין הם צריכים להתפלל יותר. אך לא כן הם פני הדברים - הלוא המשנה ברורה כבר פוסק (סי' מז סק"י) שהחוב להתפלל על הבנים הוא חיוב "תמיד".

ונביא את לשונו של מרן החפץ חיים זצ"ל: "ותמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות, ויכוין מאד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים "ונהיה אנחנו וצאצאינו", וכן כשאומר ב"ובא לציון": "למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה".

הרי לנו פסק הלכה למעשה: התפילה על הבנים עליה להיות תמידית ונמשכת, ובכוונה גדולה ולא די בתפילה מקרית הנישאת פעם או פעמיים בשנה.

"לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך עד עולם"...

הגמרא במסכת בבא מציעא (דף פה.) מספרת על רב יוסף שישב בתענית ארבעים יום ואקריוהו עליו "לא ימושו מפיד", ישב עוד ארבעים תעניות אחרות ואקריוהו "לא ימושו מפיד ומפי זרעך", ישב עוד מאה תעניות ואקריוהו "לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך", "אמר מכאן ואילך לא צריכנא, תורה מחזרת על אכסניא שלה".

ובספר אורות אלים כתב על פי דברי גמרא זו שעל אדם להתענות ולהתפלל לפני הקב"ה כדי שיזכה שיהיו בניו למודי ה' וכו'.

מי שאינו מברך ברכות התורה - אינו זוכה לבן תלמיד חכם...

כתוב בלבוש (בסי' מ"ז ס"א) וז"ל: "מאוד צריך האדם ליזהר בה (בברכת התורה) - להראות שהתורה היא חשובה בעיניו ונהנה ממנה כמו שמברך על כל הנאותיו, ואם אינו מברך עליה אינו זוכה לבן ת"ח שזה ענשו מידה במידה, שמאחר שאינו מברך עליה מורה שאין קורא בה לשמה ואינו משמח עמה

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! שכט _____

ולא נהנה בה, אלא היא בעיניו כאומנות בעלמא, לפיכך אינו זוכה לשלשלת הנמשך לעוסק בה לשמה!"

ביאור ה"מידה כנגד מידה" שיש בזה, יש לומר על פי מה שראיתי בספר "נוהג כצאן יוסף" (דיני הנהגת כל יום אות כ"ג) וזאת בהקדם דברי הגמרא במסכת נדרים (דף פא.) - שם שאלו חז"ל: "ומפני מה אין מצויין ת"ח לצאת ת"ח מבניהם", ומתוצאת הגמרא: "רבינא אמר: שאין מברכים בתורה תחילה".

וביאר בספר נוהג כצאן יוסף שהמכוון ב"לא ברכו בתורה" - שלא התכוונו כאשר ברכו בברכות התורה על הבנים שיגדלו בתורה, ומאחר שלא כיונו עליהם הרי הם כאילו לא ברכו.

ואפשר לומר כן גם בדברי הלבוש, שמפני שלא ברכו ולא כיונו במחשבתם על הבנים, הרי נראה שאין התורה חשובה אצלם אלא כאומנות בעלמא ואין להם ענין להנחיל את התורה לדורות הבאים - ולכן "מידה כנגד מידה" עונשם הוא שלא יזכו לבנים תלמידי חכמים...

ואם כן כמה עלינו להתעורר ולהתחזק בדבר - להשתדל לכיין בכל יום ויום בברכות התורה שאנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו נהיה "לומדי תורתך לשמה!"

"גדולה תפילה יותר ממעשים טובים"

ובאמת הן הן הדברים במה דאיתא בגמרא במסכת ברכות (דף לב.): "גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממה רבינו, ואף על פי כן לא נענה אלא בתפילה".

הביאור הפשוט בדברי הגמרא: למרות שמה רבינו ע"ה היה בעל מעשים טובים שאין גדול ממנו, בכל זאת לא נענה אלא על ידי התפילות ששפך לפני ריבון העולמים - ללמדנו כי יכולים אנו לעשות מעשים טובים רבים על מנת לזכות לבנים תלמידי חכמים, כמו - נתינת צדקה, גמילות חסד, סגולות למיניהם וכדומה, אבל יש לזכור: הדרך היחידה להשיג זאת אינה אלא על ידי תפילה, כי הרי משה רבינו ע"ה לא נענה אלא בתפילה.

של _____ תפילה דיליה

וכפי שהסיקה הגמרא: "גדולה תפילה יותר ממעשים טובים" - היינו גדולה היא התפילה להשיג את מבוקשו יותר מעשיית מעשים טובים. עלינו לשנן: ניתן לזכות בבנים תלמידי חכמים וגדולי תורה - רק באמצעות דמעות ותחינות!

מדוע פרץ החפץ חיים זצ"ל בבכי סוער?

בתחילת הספר תהלים עטרת פז הובא מעשה עם מרן החפץ חיים זצ"ל: בעת זקנותו ביקר בעיר מולדתו, בבית הוריו בו גדל. כשנכנס לבית ועמד ליד ארון הספרים, פרץ לפתע בבכי סוער. תלמידיו אשר ליוו אותו נבהלו, כי חשבו שהחפץ חיים זצ"ל נזכר בהוריו אשר גידלוהו וכבר הלכו לעולמם ולכן הוא מתרגש, אולם מצד שני לא היה זה דבר סביר שהחפץ חיים זצ"ל אשר היה כבר בשנותיו האחרונות בזקנות מופלגת - יבכה בכי סוער על דבר מעין זה.

כשפנה אליו אחד מתלמידיו המקורבים ביותר ושאלו על פשר הבכיות, פתח החפץ חיים זצ"ל את דלתות ארון הספרים והוציא משם ספר תהלים אשר דפיו הצהיבו ברוב הימים, האותיות שבו כבר היו דהויות, וכתמי דמעות גדולים היו ניכרים על דפיו. אמר החפץ חיים זצ"ל: זה ספר התהלים שאמי ע"ה היתה קוראת בו מזמורים יומם ולילה בדמעות שלישי, בכדי שתזכה לגדל אותי ליהודי ירא שמים ותלמיד חכם...

אין לי ספק - הפטיר החפץ חיים זצ"ל, כי כל הזכות אשר נפלה בחלקי להיות עוסק בתורה ולחבר את כל החיבורים שחיברתי - הכל בזכות אותם מזמורי תהלים, ובזה נזכרתי והתרגשתי כל כך...

זה רק תהלים ודמעות!...

כמו כן מסופר על מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל: פעם בא למעונו אחד מגדולי ראשי הישיבות, וראה אותו יושב ומוסר שיעור לבניו הקטנים ולומד איתם, והיה מדקדק עמהם בלימוד והתמדה כל אחד ואחד כפי דרגתו. לעומת זאת בניו של אותו ראש ישיבה נתפסו רח"ל לקומוניזם וירדו מהדרך.

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! _____ שלא

ראש הישיבה שאל: מהו סוד ההצלחה של הרב בחינוך הבנים?
ענה לו הגרי"ז זצ"ל: הצלחה בחינוך הבנים? האם מישהו יכול לומר
שיש לו הצלחה בחינוך הבנים?
זה רק תהלים ודמעות!...

לא עבר עלי שמונה עשרה אחד יבש בלי דמעות!...

וכמו שסיפר בנו הגאון רבי רפאל זצ"ל שפעם יצא אביו זצ"ל לטייל
כדרכו לצורך בריאותו, באמצע הטיול הופיע יהודי אחד אשר בא לקראתם
ואמר לרב מבריסק זצ"ל: מקנא אני בכם. אחרי השואה האיומה, היו בכל
בית ובית אבידות בנפש, וכמעט בכל משפחה יצא אחד לתרבות רעה...
אשריכם שזכיתם שכל בניך לימודי ה', כולם למדנים ויראים.

הגרי"ז זצ"ל לא ענה לו כלום, וכשהלה הלך לדרכו פנה הגרי"ז זצ"ל
לבנו ואמר לו: "וכי יודע אתה כמה בכיות ותפילות השקעתי, יש אשר
מנדנדים את העריסה ושרים, ואני במקום זה אמרתי תהלים! לא עבר עלי
שמונה עשרה אחד יבש - בלי דמעות!"

עוד מסופר על הרב מבריסק זצ"ל: הגאון רבי זאב צ'ציק זצ"ל מיקירי
ומנקיי הדעת שבירושלים נכנס אליו ביום ה"חלאקה" של בנו הקטן, וביקש
ברכה עבור הילד.

ענה לו הרב מבריסק זצ"ל: ודאי אתם רוצים ברכה שיגדל הילד לתלמיד
חכם וירא שמים - נו, תלמיד חכם הוא יהיה - לפי מידת ההשקעה שישקיע
בו האבא, וירא שמים הוא יהיה - כפי ריבוי הדמעות שתשפוך עליו האמא...

החזון איש זצ"ל: בזכות הדמעות - אין בחורים פשוטים...

פעם הציעו בפני החזון איש זצ"ל תוכנית לייסד ולפתוח ישיבה מיוחדת
לבחורים פשוטים - חלשים בכשרונות, וכך יוכלו ללמוד איתם במסגרת
ובאופן המתאים להם.

החזון איש זצ"ל ששמע את ההגדרה שלל את הרעיון מכל וכל, וכך

שלב _____ תפילה דייליה

אמר: אין בחורים פשוטים! הדמעות של האמהות והסבתות פועלות שאין בחורים פשוטים!

הבן עם הקשיים - הפך לתלמיד חכם!

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל העיד שראה במשך השנים במו עיניו, שאותם הבחורים אשר אמם בכתה ושפכה את לבה עליהם - גדלו ברבות הימים לתלמידי חכמים.

והוסיף וסיפר: הכרתי משפחה שכל בניהם כאשר גדלו אף שהיו יראים וחרדים לדבר ה' היו הם בעלי בתים, אולם הקטן מביניהם למרות קשיים רבים שהתגלעו בחינוכו בצעירותו, הוא לא רצה ללמוד וכו', עלה הוא ונתעלה עד שהפך לתלמיד חכם המרביץ תורה לרבים.

הסביר זאת הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל: כפי הנראה, מה שאירע - דוקא הקשיים הרבים והצער שהסב הוא להוריו, הם אלו שגרמו לאמו לשפוך עליו דמעות יותר מאשר על שאר הבנים, שאצלם הכל התנהל כשורה וממילא לא נשאו עליהם תפילות ותחנונים כמו על אחיהם הצעיר...

מה נתון לבחירה - החתנים או הבנים?...

ולפי האמור נוכל להבין היטב את האימרה ששגורה היתה בפי הרבי מסאטמאר זצ"ל: בפי העולם מקובל לומר - בנים אי אפשר לבחור אלא יש לקבל את מה שהקב"ה שולח, אבל חתנים אפשר לברור ולבחור.

אבל אני אומר להיפך - הפטיר הרבי מסאטמאר זצ"ל: חתנים עלינו לקחת את מה שנגזר מן השמים, שהרי "מ' יום קודם יצירת הולד מכריזים בת פלוני לפלוני" ומה שייך לבחור, אבל בנים - כל אחד יכול לבחור אלו בנים יהיו לו.

הוא אשר דיברנו - על ידי ריבוי התפילות של ההורים ניתן לזכות לבנים תלמידי חכמים מופלגים אנשי מידות ויראי שמים!

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! שלג

מה זכה אותו כהן שהתפלל על בניו?

בכדי לקבל מושג מהו גודל השכר של המתפלל על בניו על מנת שיגדלו לתלמידי חכמים ויר"ש, עלינו להעתיק את המעשה המובא בספר תנא דבי אליהו (רבא, פרק יח), וז"ל:

"מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, וכל מעשיו הטובים שהיה עושה היה עושה בסתר. והיה לו עשרה בנים מאשה אחת - ששה זכרים וארבע נקבות. ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך בלשונו עפר, כדי שלא יבוא אחד מהן לידי עבירה ולידי דבר מכוער. ואמרו: לא יצתה אותה שנה ולא שנית ולא שלישית, עד שבא עזרא והעלה הקב"ה על ידו את ישראל מבבל, ואותו הכהן עמהם, ולא נכנס הכהן ההוא לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ומבני בניו עד חמישים שנה".

לעתים התפילה פועלת לאחר כמה דורות!

ראוי לדעת כי התפילות עוזרות ופועלות תמיד, אף שפעמים אין אנחנו רואים את התוצאות בעיניים, וחושבים אנו שלא פעלו הן מאומה. אבל זו טעות - אין תפילה אשר שבה ריקם, אלא שלעתים הדבר לא ניכר מיד אלא לאחר זמן, ופעמים שהתפילה מועילה רק לדורות הבאים - לבנים או לנכדים וכדומה.

וכמו שידוע כי הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל נכנס למרן החזון איש זצ"ל ושאלו כיצד יש להסביר את התופעה התמוהה, שיהודי אשר שקוע בגשמיות ובתאוות העולם הזה, והינו רחוק לגמרי מתורה ומצוות, והנה לפתע פתאום מתעורר לבו לעשות תשובה ולעזוב את הדרך אשר הורגל בה מנעוריו בכדי לקבל על עצמו עול מלכות שמים. איך יתכן דבר לא טבעי שכזה?...

ענה לו החזון איש זצ"ל: הלוא בודאי כאשר אותו אדם או הוריו פרקו מעליהם את דרך התורה, ההורים אשר חרב עליהם עולמם בראותם את בנם סר מדרך התורה - בכו וזעקו הם בתפילה מקירות לבם שישוּב בנם בתשובה שלמה, ואף אם באותו הזמן נראה היה שלא התקבלה תפילתם,

שלד _____ תפילה דיליה

אבל האמת היא שאין תפילה ההולכת לריק, ואם לא פעלה לגבי אותו הבן, היא תועיל לנכד או לדורות הבאים אחריו. זה ההסבר לתופעה המצויה בימינו שאנשים שבים בתשובה ללא כל סיבה הנראית לעין.

זו כוחה של תפילה!

מדוע זכה הבחור ל"חברותות" מצויינות?...

אמנם כפי שכתבנו - לעתים זוכים ורואים ישועות מיד ממש. וכבר סיפר המשגיח רבי מתתיהו סלומון שליט"א על בחור בישיבת גייטסהד שלא התברך בכישרונות, למרות זאת בלי כל הסבר טבעי הוא קבע לימוד בחברותא עם התלמידים המצוינים ביותר בישיבה, אף אחד לא יכל לספק הסבר לתופעה...

עד שפעם אחת עמד המשגיח שליט"א בסמוך לטלפון הציבורי של הישיבה ושמע הוא כיצד הבחור הנ"ל מתקשר לביתו ואומר לאמו: "אמא - את יכולה להפסיק להתפלל ולומר תהלים, כבר מצאתי חברותא". ומאז, אמר המשגיח שליט"א, לא היו לי יותר קושיות...

"מים חמים" בבוקר ובערב - סגולה לבנים צדיקים...

מסופר: איש ואשתו אשר זה עתה נישאו פנו לרבינו הבעל שם טוב זצ"ל בבקשה שיורה להם על סגולה שיזכו לבנים צדיקים.

ענה להם הבעל שם טוב זצ"ל, אכן ישנה סגולה בדוקה לזה, בכל יום - בבוקר ובערב תרחצו פניכם ב"מים חמים", ובזה מובטח לכם בנים צדיקים...

כאשר שאלו הם בתמיהה מה טיבה של סגולה זו, ענה להם הבעש"ט זצ"ל: אין הכוונה ל"מים חמים" כפשוטו, אלא למים חמים היוצאים מהעיניים - היינו "דמעות", כי אם תשפכו דמעות כמים בתפילה בוקר וערב בכדי לזכות בבנים תלמידי חכמים, מובטח לכם שיתקבלו התפילות, ו"שערי דמעות לא ננעלו"!

אכן אין סגולה בדוקה מזו...

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! _____ שלה

"דעו לכם שהדבר עלה לי בדמעות בלי סוף!"

כפי שנוכחנו לדעת, אין דרך אחרת מלבד התפילות, וכך נהגו כל גדולי ישראל במשך כל הדורות.

מסופר על החתם סופר זצ"ל שבעת זקנותו כאשר לא יכול היה למסור את שיעורו הקבוע בישיבה, ועל כן שלח את בנו הגאון בעל הכתב סופר זצ"ל שהיה עדיין עול לימים למלא את מקומו. בתחילה תמהו התלמידים, כיצד ימסור שיעור בפני תלמידי חכמים גדולים ומופלגים בעודו צעיר לימים...

והנה הכתב סופר זצ"ל מסר שיעור בעמקות וחריפות גדולה כאחד הגדולים. תלמידי החתם סופר זצ"ל אשר השתוממו והתפעלו מאד מהשיעור, מיהרו לבית החתם סופר זצ"ל לברכו על שזכה לבן גדול בתורה.

כששמע החתם סופר זצ"ל את דבריהם אמר להם: וכי חושבים אתם שבחנם זכיתי לבן גדול כזה? דעו לכם שהדבר עלה לי בדמעות בלי סוף, מיום שנולד בני רבי אברהם שמואל בנימין - לא עברה עלי תפילה אחת שלא בכיתי בה בדמעות שלישי שאזכה שהוא יגדל בתורה...

עד היום אני מתפלל כל יום על בני רבי חיים שיחי'!

כעין זה מסופר על הסטייפלר זצ"ל: אדם אחד ביקש ממנו ברכה להצלחה בחינוך הילדים, ענה לו הסטייפלר זצ"ל בזה"ל:

אתה צריך להתפלל! מה אתה חושב שבלי תפילה אפשר להשיג משהו?
עד היום אני מתפלל כל יום על בני רבי חיים שיחי'!

לפי התאריך בו אירע המעשה - היה זה כאשר הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א היה כבר בן חמישים ושתיים!...

וכבר אמר פעם הרבי מבעלז זצ"ל: אינני מבין כיצד מי שאינו מרטיב עיניו בדמעות חמות ג' פעמים ביום, יכול לראות הצלחה ונחת מבניו...

אופן התפילה

נציין כמה מקורות מהו אופן התפילה הראוי בענין זה:

שלו תפילה דייליה

הגאון רבי חיים פלאג'י זצ"ל כותב בספרו צוואה מחיים (אות ה') בזה"ל: "יהיה האדם זריז הרבה להתפלל תדיר על בניו ובנותיו שלא יחטאו להשם בשום חטא, ולכן זאת יעשה - כשהוא בבית הכנסת ובא לפני היכל ה' להשתחוות להשם ולהתפלל שם, יפול על פניו ארצה לפני היכל ה' לבקש רחמים, וילחך לשונו בעפר אשר שם, ויקובל ברחמים וברצון את תפילתו".

בספר שבט מוסר (פרק ט) כותב: "יהא אדם זהיר להתפלל תמיד על זרעו ועל זרע זרעו מעתה ועד עולם, שלא יצא ממנו פסול".

בספר פלא יועץ (עוד אהבת בנים) כותב: "וישפוך נפשו לפני ה' שיהיו בניו בעלי תורה, שלמים במידות ובדעות, וגם יתענה לפעמים על זה, כדי שלא יהיו חטאותיו מונעים הטוב מבניו".

בספר תולדות ערוגת הבושם (ח"ב ע' רכז) מובאת הוראתו של בעל ערוגת הבושם זצ"ל לאחד שביקש ממנו ברכה לזכות לבנים טובים, וז"ל: "לזכות לבנים טובים - צריכים להתגלגל על האדמה ולכבוש פניו בקרקע, ולהוריד כנחל דמעה בתפילה ובתחנונים לפני הקב"ה שיזכה לזה".

הרבי מסאטמאר זצ"ל אמר: "להצליח בחינוך - צריכים לקום באשמורת הבוקר ולהוזיל דמעות על ספר תהלים בתפילה להקב"ה על כך".

למדנו ממקורות רבים כי התפילה על בני תלמידי חכמים עליה להיות דוקא בדמעות שליש ומעומקא דליבא, ולא די לזה בסתם תפילה.

עוד יש לדעת שיש תפילות אשר יותר מסוגלות לזה, וכמו שהביא בספר מראה הילדים (עוד יא - בנים) ובעוד ספרים, שיש לכוון מאוד בברכת התורה כשאומרים "אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו", וכן בברכת אהבת עולם או אהבה רבה, וכן ב"ובא לציון" כאשר אומרים "לא ניגע לריק" - יש לכוון על הצלחת הבנים.

הזמן הראוי לתפילה

אף שבכל הזמנים ניתן להתפלל בהם, ישנם זמנים המסוגלים לבקש אז על בני תלמידי חכמים.

תפילה - מפתח להצלחה בחינוך הבנים! שלז

רבינו בחיי זצ"ל (פ' יתרו פרק יט) כותב וזת"ד: עת הדלקת נרות השבת זהו זמן המסוגל מאוד לאשה לשאת תפילה מעומק ליבה שיחונן אותה השי"ת בבנים מאירים בתורה, וכפי שמובא במג"א (סי' רסג) ובכה"ח ועוד.

והוסיף הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל (תפארת שמשון - במדבר עמ' ע): "באמת ענין זה - מועיל בכל מצוה שיש בה סגולה לדבר מסוים, שעל ידי עשיית המצוה נפתחים שערי שמים לגבי אותו הדבר, ואז היא השעה הנכונה להתפלל ולבקש מהקב"ה.

כי יתכן שהשערים ייפתחו לו והוא לא יקח מהם כלום. משל למי שפותחים לפניו תיבה המליאה כסף וזהב לרוב, אם לא יושיט ידיו ויקח בפועל - יצא ריקן כלעומת שבא. לכן כשעושים מצוה המסוגלת לענין מסויים - כגון הדלקת נרות, צריך לצרף למצוה את התפילה - כדי שימלאו חופניו מהשפע הטוב. וגם האנשים כשמשתתפים עם נשותיהם במצות הדלקת נר שבת - על ידי שמכינים ומסדרים את הנרות, ומצחצחים הפמוטים, מה מאוד ראוי לצרף באותו זמן גם תפילה מעומק הלב.

וכן כשמתעסקים במצות נר חנוכה ובהדלקת נר בית הכנסת או כשמחליף נורת חשמל במדרגות או במקום אפל - רצוי מאוד לבקש ולהתפלל באותו זמן. ויזכה לבנים תלמידי חכמים ומאירי עיני ישראל!

ידוע שהחזון איש זצ"ל התבטא: העת המסוגלת להתפלל על בנים תלמידי חכמים אינה דוקא בזמן הדלקת נרות שבת, אלא בכל שעה שמקיימים מצוה בהידור ובשמחה, שהאדם מוסר את רצונו לעשות רצון בוראו, אז הוא "עת רצון", ויש להתפלל להשי"ת שיתן לנו בנים ובנות שיגדלו בתורה ובמצוות.

חשבנו להוסיף, שמזה הטעם ראו חז"ל צורך לתקן כמה בקשות בסוף ברכת המזון - את כל ה"הרחמן" וכו' שהם בקשות, וענין הבקשות הללו, אף שאינן קשורות לברכת המזון - מכיון שזה "עת רצון" - הזמן בו מקיימים מצוה דאורייתא של ברכת המזון, עיתוי זה מסוגל ומתאים לתפילה גם על שאר עניינים.

שלח _____ תפילה דיליה

כח הפועל על הנפעל...

חידוש גדול ראיתי בספר טיב החינוך מאת הגאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:

מקובל מצדיקים שבקשה ותפילה בעת הכנת המאכלים עבור הילדים זו אחת מן הדרכים אשר על ידם יכולה האם להכניס בלבנות בניה יראת שמים טהורה, ואם מכוונת היא בעת זו שמן המאכלים יתחזק כוחם לעבודת הבורא יתברך שמו - הכל הולך אחר הכונה.

וזה כעין המושג של "כח הפועל על הנפעל", מי שהינו פועל ומייצר דבר - יכול להשים בכח אותו דבר את כוונתו, והדבר ישפיע על מי שיאכל את המאכל או יטול את הדבר. ולכן הוא הדין בענין התבשילים - יכולה האם בעת הכנתם לכוין ולהתפלל שיהיו מאכלים טובים ויחזקו את בניה לעבודת הבורא, וכך יגדלו בתורה וביראת שמים, וכך מובטח לה שאכן ישפיעו לטובה על ילדיה.

ולכן חשוב לעורר, כי כדאי להשתדל שאם הבית תבשל ותכין לילדיה (אף בדברים שאין בהם משום בישולי עכו"ם) ולא הגויה המשרתת. וראוי לנצל את אותו זמן על מנת להתפלל להקב"ה שהמאכלים הללו ישפיעו עליהם לטובה, וכך יוכלו לגדול לתלמידי חכמים גדולים ואמיתיים.

יה"ר שנוכל להתחזק ולהתעורר בענין זה, לדעת שאם רוצים אנו לזכות לבנים תלמידי חכמים יראי חטא ההולכים בדרך התורה והמצוות, אנשי אמת זרע קודש בה' דבקים - הדרך היחידה והמועילה לכך היא, על ידי תפילה ודמעות עליהם בכוונה גדולה, בין בשלוש התפילות שבכל יום, ובין בשאר זמנים המסוגלים לכך!

